

POSTING OF WORKERS
IN EASTERN EUROPE

УПУЋИВАЊЕ РАДНИКА У ИСТОЧНОЈ ЕВРОПИ

Agreement No. VS/2017/0349

With financial support
from the EaSI programme
of the European Union

AGENCIJA ZA ZAPOSŁJAVANJE CRNE GORE
EMPLOYMENT AGENCY OF MONTENEGRO

САДРЖАЈ

ИНФОРМАЦИЈЕ О УПУЋИВАЊУ РАДНИКА	2
1. Шта се подразумева под „упућивањем“?	3
Законодавство о упућивању радника на први поглед	4
ПОЉЕ 1 Чињенице и бројке: радна мобилност и упућивање на територији ЕУ	4
2. Правила и права упућеног радника	5
ПОЉЕ 2 - Индивидуална мобилност рада, упућивање	6
Сазнајте више о вашим правима као послодавца или запосленог у европској унији	7
ПОЉЕ 3 - Како проверити и препознати могуће неправилности	8
Контакти у државама чланицама европске уније за упућивање	9
3. Улога социјалних партнера у упућивању: локални савези радника и праведне компаније	10
ПОЉЕ 4 - Примери: заштита радника у грађевинском сектору	11
	7
ЧИЊЕНИЦЕ О УПУЋИВАЊУ - ЕЕROW ЗЕМЉЕ КАНДИДАТИ	10
4. Албанија	10
5. Црна гора	13
6. Северна Македонија	14
7. Србија	16

ИНФОРМАЦИЈЕ О УПУЋИВАЊУ РАДНИКА

1. Шта се подразумева под „упућивањем“?

„Упућен радник“ је запослени којег је послодавац **привремено** упутио у другу државу чланицу Европске уније да обавља активност. На пример, пружалац услуге може добити уговор у другој земљи и шаље своје запослене да спроведу уговор у дело.

Када се запослени сматра упућеним? Примери:

- Послодавац добија уговор у држави чланици Европске уније и од запосленог се захтева да у ту државу оде привремено како би пружио услугу рада у свом сектору рада.
- Послодавац упућује запосленог у друго предузеће у другој држави Европске уније, а предузеће припада истом послодавцу.
- Запосленог ангажује агенција за привремено запошљавање како би обављао привремену активност рада у држави чланици Европске уније, која није његова држава.

У том случају, уговор се закључује између радника и агенције.

„Упућивање радника“ се односи на држављане Европске уније, као и на оне који то нису. На пример, **агенције за привремено запошљавање** често ангажују раднике у земљама кандидатима које „упућују“ у државу Европске уније. Разлика између упућених радника и мобилних радника у Европској унији је у томе што се они привремено задржавају у држави чланици и не интегришу се на њихово тржиште рада.

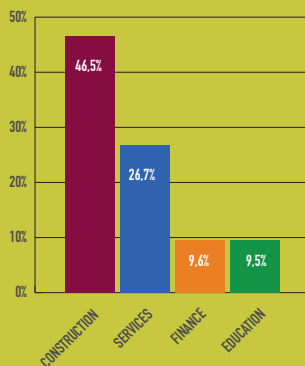
Законодавство о упућивању радника на први поглед

- Директива 96/71/ЕЗ Европског парламента и Савета од 16. децембра 1996. године о упућивању радника у оквиру пружања услуга
- Директива 2014/67/ЕУ Европског парламента и Савета од 15. маја 2014. године о спровођењу Директиве 96/71/ЕЗ о упућивању радника у оквиру пружања услуга и измени Уредбе (ЕУ) бр. 1024/2012 о административној сарадњи путем Информационог система унутрашњег тржишта („Уредба ИМИ“)
- Директива (ЕУ) 2018/957 Европског парламента и Савета од 28. јуна 2018. године о измени Директиве 96/71/ЕЗ о упућивању радника у оквиру пружања услуга
- Уредба бр. 883/2004 о координацији система социјалне сигурности

ПОЉЕ 1 - ЧИЊЕНИЦЕ И БРОЈКЕ: РАДНА МОБИЛНОСТ И УПУЋИВАЊЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЕУ

„Европско јединствено тржиште” обухвата 28 земаља чланица, а проширено је на Исланд, Лихтенштајн и Норвешку кроз Споразум о европском економском простору и на Швајцарску кроз билатералне споразуме. У својим границама, роба, услуге, капитал и лица се могу слободно кретати - те стога и радници, а да немају обавезу добијања радне дозволе - мада уз ограничења из/у неке земље чланице. У 2017. години, 12,4 милиона радно способних лица (старости 20-64 године) кретало се кроз 28 земаља Европске уније, живећи у земљи чланици Европске уније која није њихова држава.

Постоје различити облици привремене преко-граничне радне мобилности у Европској унији, међу којима се истиче упућивање радника. Иако је тешко доћи до прецизних бројки, број портабилних докумената, А1 обрасци (ПД А1), користи се за процену, а издато их је у 2017. години 2,8 милиона. Овај број, међутим, укључује и само-запослене, као и оне који обављају активности у две или више земаља чланица. Удео упућивања у укупном запошљавању у Европској унији је 0,8 процента.

Извор: Wispelaere & Pacolet (2019). Упућивање радника. Извештај о А1 портабилним документима издатим у 2017. години. Луксембург: Канцеларија за публикације Европске уније.

2. Правила и права упућеног радника

Закон Европске уније дефинише низ обавезних правила која се односе на права и услове запошљавања који се примењују на упућене раднике. Овим правилима се утврђује да, иако су радници упућени у земљу чланицу још увек запослени у предузећу које их је упутило и подлежу закону те земље чланице, они имају право на низ основних права на снази у земљи чланицу домаћину :

- минимална зарада;
- максимално радно време и минимално време одмора;
- минимални плаћени годишњи одмор;
- услови уступања радника преко агенција за привремено запошљавање;
- заштита здравља, безбедност и хигијена на раду;
- једнако поступање према мушкарцима и женама.

Изменом ове Директиве, упућеним радницима у свим економским секторима гарантује се иста зарада као и локално-ангажованим радницима, на основу правила утврђеним законом или универзално примењивим колективним уговорима. Међутим, у случају када су услови државе која упућује радника повољнији, они се примењују на упућене раднике

ПОЉЕ 2 - ИНДИВИДУАЛНА МОБИЛНОСТ РАДА, УПУЋИВАЊЕ

Док грађани Европске уније као појединци могу самоиницијативно и без икаквих препрека да одлазе да раде у другу државу чланицу Европске уније, упућене раднике упућује послодавац како би обавили одређени радни задатак, на ограничени период, и од њих се очекује да се врате у своју земљу по обављању задатка.

Упућени радници обављају активност у оквиру Јединственог тржишта, међутим, приступ том тржишту им обезбеђује послодавац који их је упутио, на једну годину, уз могућност продужетка на још шест месеци. Грађани Европске уније такође имају право да закључе свој посао као упућени радници, и да траже посао – као запослени или само-запослени – на своју иницијативу у земљи домаћину, без бирократских баријера.

Ситуација је другачија када су радници упућени из држава кандидата. Уколико радници упућени из држава кандидата Земаља Балкана желе да пређу са уговора о упућивању на директан уговор у земљи домаћину Европске уније, морају да следе правила земље домаћина за радне миграције из трећих земаља и да конкуришу за добијање неопходних дозвола.

Сазнајте више о вашим правима као послодавца или запосленог у Европској унији

Ваша Европа¹ пружа информације уколико се селите у другу државу чланицу Европске уније односно обављате активност у држави чланици Европске уније. На сајту се налазе опште смернице и странице са информацијама о појединим земљама са значајним адресама, линковима и контактима уз практичне информације о вашим правима на Јединственом тржишту.

Уколико имате потешкоћа да остварите ова права и потребан вам је савет и помоћ, **можете контактирати правне саветнике Европске службе за грађанску акцију**². У року од 3 радна дана, добићете персонализован бесплатан савет о вашим правима под правилима Јединственог тржишта.

Можете такође позвати Европски директан бесплатан број телефона (00 800 67891011) из било ког дела Европске уније.

EURES³ је европски портал за радну мобилност, на којем лица могу да траже и нуде послове широм Европе, као и корисне информације о кључним темама о селидби у иностранство, нпр., путна документа, породица, здравствена заштита и социјална сигурност, образовање. Национални контакти за сваку земљу Европске уније, подељени по релевантним темама могу се наћи овде:

https://europa.eu/youreurope/citizens/national-contact-points/index_en.htm

На веб сајту Европске комисије

https://europa.eu/youreurope/business/human-resources/posted-workers/posting-staff-abroad/index_en.htm, Практични водич о законским прописима који се примењују на раднике у Европској унији.

¹ <https://europa.eu/youreurope/index.htm>

² https://europa.eu/youreurope/advice/index_en.htm

³ <https://ec.europa.eu/eures/public/en/homepage>

HOW ПОЉЕ 3 - КАКО ПРОВЕРИТИ И ПРЕПОЗНАТИ МОГУЋЕ НЕПРАВИЛНОСТИ

Раднику није увек лако да зна да ли он/она уживају права у складу са прописима који су на снази.

Ова кључна питања могу помоћи радницима да увиде да ли добијају праведан и равноправан третман и да ли да траже подршку и помоћ:

- *Да ли знате да ли сте „упућен“ радник?*
- *Да ли вам је послодавац дао објашњења у вези са задатком у иностранству?*
- *Да ли је послодавац унео измене у ваш уговор о раду пре него што вас је упутио у иностранство?*
- *Да ли знате да ли је ваш послодавац обавестио органе власти у вашој земљи о вашем упућивању?*
- *Да ли сте обавештени о вашим правима и обавезама, здравственим референцама, безбедности и здрављу на раду пре вашег почетка са радом у иностранству?*
- *Колико сати дневно / недељно обично радите? Да ли знате да ли је то у складу са законодавним оквиром у земљи у којој радите (или у којој ћете радити)?*
- *Да ли знате да ли добијате исту зараду као локални радници?*
- *Да ли знате где можете отићи уколико имате проблем на раду у погледу зараде или услова рада?*

Уколико нисте сигурни у погледу регуларности вашег радног статуса (уговора, понашања према вама, услова, неправедног рада), можете се информисати и потражити подршку и помоћ у земљи домаћину.

Контакти у државама чланицама Европске уније за упућивање

Корисне информације се могу наћи на свих 28 језика Европске уније, на интернет страницама Европске комисије, укључујући комплетну листу **Контаката у свакој држави чланици Европске уније**, који могу дати детаљне информације о радницима упућеним у иностранство:

https://europa.eu/youreurope/citizens/national-contact-points/index_en.htm

Националне интернет странице о упућивању у источној Европи су:

Аустрија: <https://www.postingofworkers.at> (енглески, немачки, мађарски, словеначки, пољски, чешки, словачки)

Немачка: www.zoll.de (енглески, француски, немачки)

Италија: <http://www.distaccoue.lavoro.gov.it/> (енглески, италијански)

Словенија: www.napotenidelavci.si (енглески, хрватски, немачки)

3. Улога социјалних партнера у упућивању: локални савези радника и праведне компаније

Социјални партнери су веома активни у унапређењу праксе упућивања и избегавању социјалног дампинга. Можете се обратити следећим секторским организацијама на нивоу Европске уније:

Европска федерација транспортних радника (ЕТФ)⁴, која заступа раднике у сектору за транспорт.

Европска федерација грађевине и дрвета (EFBWW)⁵, која заступа раднике у сектору грађевине.

Европска федерација грађевинске индустрије (FIEC)⁶, која заступа интересе послодаваца у грађевинском сектору.

Европска информациона мрежа мобилности у грађевини (ECMIN)⁷, која пружа информације о условима за упућене раднике у земљи домаћину у грађевинском сектору. Национални контакти за информације и подршку од стране синдиката су такође на располагању.

ПОЉЕ 4 - ПРИМЕРИ: ЗАШТИТА РАДНИКА У ГРАЂЕВИНСКОМ СЕКТОРУ

На читавој територији Европске уније, различити социјални партнери - синдикати и други - баве се питањем упућивања и пружају подршку упућеним радницима, дају подршку органима власти у спречавању превара, подржавају колективне транс-националне споразуме и директно индивидуалне раднике.

⁴ <https://www.etf-europe.org/>

⁵ <http://www.efbww.org>

⁶ <http://www.fiec.eu/>

⁷ <http://ecmin.efbww.org/>

Пример 1. Интернет страница <https://www.constructionworkers.eu/it/be> пружа кратке информације о зарадама, условима рада и правима грађевинских радника за све европске земље на свим европским језицима. Грађевински радници који су упућени могу наћи корисне линкове и контакте представника синдиката који су спремни да им помогну и подрже их у периоду трајања периода упућивања.

КОРИСНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ ЗА РАДНИЦЕ

[HTTPS://WWW.CONSTRUCTIONWORKERS.EU/IT/BE](https://www.constructionworkers.eu/it/be)

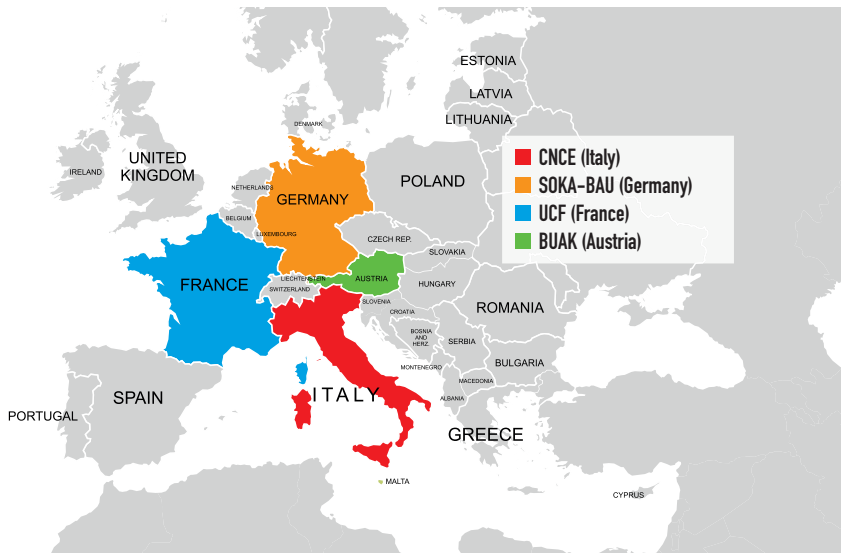
Пример 2. REDER мрежа је европска мрежа за праведно и одговорно упућивање. Присутна је у 9 земаља (Француска, Белгија, Бугарска, Шпанија, Пољска, Италија, Португалија, Немачка и Румунија, плус Холандија и Данска у процесу адхезије. Омогућава синдикатима, инспекторатима рада и НВО да сарађују. REDER је решио бројне случајеве неправедног упућивања. Кратак видео, који се налази на <https://vimeo.com/182659761> показује како мрежа функционише и шта може да уради за грађевинске раднике.

REDER МРЕЖА

Пример 3. У грађевинском сектору у Италији, Француској, Аустрији или Немачкој, постоји четири посредничка тела - CNCE⁸ (IT), SOKA-BAU⁹ (DE), UCF (FR) и BUAK¹⁰ (AT) која су потписала споразуме да олакшају административни терет предузећима и да осигурају праведан третман радницима из једне од ових земаља у другу.

ПОСРЕДНИ ОРГАНИ У ГРАЂЕВИНСКОМ СЕКТОРУ

⁸ <http://www.cassaedile.it/>

⁹ <https://www.soka-bau.de/>

¹⁰ https://www.buak.at/cms/BUAK/BUAK_0/home

ЧИЊЕНИЦЕ О УПУЋИВАЊУ - ЕЕРОВ ЗЕМЉЕ КАНДИДАТИ

4. АЛБАНИЈА

Тренутно стање

Упућивање у Албанију: да

Упућивање из Албаније: да

У које земље се могу упутити радници из Албаније: свуда у Европи или свету.

Законодавни оквир

Списак националних закона

- Закон бр. 7961, 12.7.1995, „Закон о раду Републике Албаније”, измењен законом бр. 136/2015, 5.12.2015
- Закон бр. 108/2013, „о странцима у Албанији”
- Закон бр. 74 од 14.07.2016 „о изменама и допунама закона бр. 108/2013 „о странцима””
- Одлука Савета министара бр. 85, од 12.2.2014 „о дефиницији критеријума, документацији и процедурама за издавање, одбијање, обнављање и поништавање радне дозволе особи која се премешта унутар предузећа, врста „А/TN”
- Одлука Савета министара бр. 67, од 12.2.2014, „о одређивању критеријума, документацији и процедури за доделу, одбијање, регенерисање и поништавање радне дозволе за грађевинске услуге, врста „С/SHK”
- Одлука савета министара бр. 286, од 21.5.2018, „о неким посебним правилима за привремено запослена лица које је ангажовала Агенција за привремено запошљавање”
- Национално радно законодавство преноси Директиву о упућивању радника (96/71/ЕЗ), укључујући дефиницију, изузетке, праведно запошљавање, исте услове за упућене раднике
- Недостаје адекватан пропис за упућивање радника из Албаније у Европску унију

Билатерални споразуми који омогућавају упућивање

- Нема посебних споразума о упућивању радника, али грађевинска предузећа у Албанији имају међународне уговоре за грађевинске радове за упућене раднике.
- Споразуми о социјалном осигурању са Белгијом, Чешком, Немачком, Луксембургом, Мађарском, Аустријом, Румунијом, Северном Македонијом и Турском. Споразуми са Румунијом и Косовом су ратификовани и очекује се да ступе на снагу. Преговори са Швајцарском и Канадом су у току, док су одржани иницијални састанци са другим земљама као што су Италија, Црна Гора, Бугарска, Шпанија, Француска и Хрватска. Нема очигледног напретка у преговорима са Грчком, као једном од земаља са великим бројем албанских радника.

Националне институције

- **Министарство финансија и економије, Сектор за политику запошљавања и стручно оспособљавање и усавршавање** - усваја законодавство и стратешки оквир у вези са радом и запошљавањем у Албанији.

Контакт: Булевар „Dëshmorët e Kombit“, бр. 3, Тирана, Албанија

- Е-пошта: info@financa.gov.al

- телефон: 00355422811133

- интернет страница: www.financa.gov.al

- **Министарство унутрашњих послова** - примењује Закон о странцима у Албанији и главна је институција за издавање боравишних дозвола за стране грађане.

Контакт: Булевар „Dëshmorët e Kombit“, Тирана 1000, Албанија

- Е-пошта: Ministria.Brendshme@mb.gov.al

- Интернет страница: www.mb.gov.al

- **Национална служба за запошљавање (НСЗ)** са филијалама у читавој земљи – прати тржиште рада и води и одржава национални регистар запослених, за све све видове запошљавања, укључујући упућивање. Саставни део 36 завода за запошљавање су миграциони центри, који дају информације о редовним миграцијама и радном праву и социјалним правима у земљама Европске уније.

Контакт: Булевар Bajram Curri, Тирана, Албанија

- Е-пошта: kontakt@shkp.gov.al

- телефон: 044528360/1/2/3

- интернет страница: www.puna.gov.al

Социјални партнери

- **Унија независних синдиката Албаније** - доприноси социјално економском развоју земље, даје предлоге закона и политика, штити социјално економска права, обезбеђује обуке и промовише социјални дијалог.

Контакт: Rruga e Kavajës, Ish - Ndërmarrja Gjeologjike, Тирана, Албанија

- Е-пошта: info@bspsh.org.al

- телефон: +355 4 2 472154; +355 4 2 227579

- интернет страница: www.bspsh.org.al

- **Конфедерација синдиката Албаније** - штити права радника и залаже се за боље услове рада и живота, промовишући инклузију свих радника у Албанији.

Контакт: Rr. "Shaban Bardhoshi", Njësia Bashkiake бр. 6, Тирана, Албанија.

- Е-пошта: kssh@kssh.org

- телефон/факс: +355 42477285; +355 682047583

- интернет страница: www.kssh.org

- **Трговинско-индустријска комора Албаније** - највећа независна пословна асоцијација у Албанији основана 1995. године – промовише и подржава албанску привреду, даје сугестије и процену у вези са разним законским иницијативама, нацртима закона и политикама које предлаже влада, а који утичу на активности и интересе чланица Уније.

Контакт: Rr “Kavajës”, бр. 6, Тирана, Албанија

- Е-пошта: info@uccial.al

- телефон: 355 (0) 44 500221

- Интернет страница: www.uccial.al

- **Унија албанских бизнис асоцијација (BIZNES ALBANIA)** - основана 2010. године спајањем 24 мањих асоцијација, заступа, промовише и штити права и интересе послодаваца у Албанији.

Контакт: Rr. Marko Vocari, Nd.6, H.1, бр.1, Тирана, Албанија

- Е-пошта: contact@biznesalbania.org.al

- телефон: +3554226280

- интернет страница: <http://biznesalbania.org.al/>

- **Албански савет агробизниса (KASH)** - је унија 32 члана независних агробизниса асоцијација (20 националних асоцијација и 12 регионалних агробизнис савета, са основним циљем да штити интересе својих чланова кроз заступање, партнерства, законске и препоруке у погледу политике и кроз активности изградње капацитета.

Контакт: Rruga “Mine Peza”, P.87/3, Sh.2, Kati i parë, Тирана, Албанија

- телефон: 0035542229445

- е-пошта: infokash@yahoo.com

5. ЦРНА ГОРА

Тренутно стање

Упућивање у Црну Гору: да

Упућивање из Црне Горе: да

У које земље се могу упутити радници из Црне Горе: Н/П.

Законодавни оквир

Списак националних закона

- Закон о странцима 2018, бр. 01-205/2) даје дефиницију упућених странаца као појединаца у пословном односу са послодавцем ван територије Црне Горе који обавља одређене активности на територији Црне Горе;
- Нацрт Закона о заштити упућених грађана Црне Горе који раде у иностранству: основни законодавни акт који преноси Директиву у национални закон, још увек се разматра.

Билатерални споразуми који омогућавају упућивање

- Нема посебних споразума о упућивању радника.
- Билатерални споразуми о социјалној сигурности са Аустријом (2010), Белгијом (2010), Словачком (2016), Чешком Републиком (2002), Данском (1977), Француском (1950), Холандијом (1956), Хрватском (2014), Италијом (1957), Луксембургом (2008), Мађарском (2008), Немачком (1974), Пољском (1958), Словенијом (2011), Великом Британијом (1958), Бугарском (2016) и Шведском (1978).

Националне институције

- **Министарство рада и социјалног старања** Директорат за тржиште рада и запошљавање, задужен за припрему законодавног оквира са циљем преношења Директиве у национални закон.

Контакт: Римски трг 46, 81 000 Подгорица

- телефон: +382 (0) 20 482 464

- интернет страница: <http://www.minradiss.gov.me/en/ministry>

- **Завод за запошљавање Црне Горе** Задужено за планирање и примену стратегија запошљавања на националном нивоу.

Контакт: Булевар револуције 5, 81 000 Подгорица

- телефон: + 382 (0) 20 405-272

- е-пошта: zzzcg@t-com.me

- интернет страница: <http://www.zzzcg.me/>

- **Министарство унутрашњих послова** Дирекција за странце, миграције и реадмисију - задужена за издавање свих неопходних докумената за стране раднике (јединствена боравишна и радна дозвола).

Контакт: Булевар Светог Петра Цетињског 22, 81 000 Подгорица

- телефон: + 382 (0) 20 224 806

- е-пошта: mupmigracije@t-com.me

- интернет страница: <http://www.mup.gov.me/en/ministry>

- Управа за инспекцијске послове Црне Горе Одељење инспекције рада је саставни део Управе за инспекцијске послове Црне Горе, задужено за праћење радних односа и запошљавања и безбедности и здравља на раду.

Контакт: Адреса: Новака Милошева, бр. 10, 81 000 Подгорица

- телефон: +382 (0) 20 230 921 / +382 (0) 20 230 529/ +382 (0) 20 230 481

- интернет страница: <http://www.ti.gov.me/en/inspection>

Социјални партнери

- Унија слободних синдиката Црне Горе

Контакт: ул. Слободе 74/1, 81000 Подгорица

- телефон: + 382 (0) 20 232 315, + 382 (0) 67 418 991

- е-пошта: usscg@usscg.me

- интернет страница: <http://usscg.me/>

- Савез синдиката Црне Горе

Контакт: Новака Милошева 29/1, 81 000 Подгорица

- телефон: + 382 (0) 20 230 547

- интернет страница: <http://www.sindikat.me/>

- е-пошта: sscg.kabinet@t-com.me; prsluzbasscg@gmail.com

- Унија послодаваца Црне Горе

Контакт: Цетињски пут 36, 81000 Подгорица

- телефон: +382 (0) 20 209 250

- интернет страница: <https://www.poslodavci.org/>

- е-пошта: office@poslodavci.org

6. СЕВЕРНА МАКЕДОНИЈА

Тренутно стање

Упућивање у Северну Македонију: да

Упућивање из Северне Македоније: да

У које земље се могу упутити радници из Северне Македоније:

Споразуми о упућивању закључени су са Немачком, Словенијом и Катаром, али тренутно функционише само споразум са Немачком.

Законодавни оквир

Списак националних закона

- Закон из 2012. године о упућивању радника из Републике Северне Македоније у друге земље за обављање грађевинских радова преко пројектних уговора и других сезонских радова. („Службени Гласник Републике Северне Македоније“, бр. 166 од 26.12.2012¹¹).

Билатерални споразуми који омогућавају упућивање

- Билатерални споразуми закључени су са Немачком, Словенијом и Катаром.
- Билатерални споразуми о социјалној сигурности потписани су са 15 држава чланица Европске уније (Аустрија; Хрватска; Словенија; Швајцарска; Бугарска; Немачка; Чешка Република; Холандија; Румунија; Пољска; Луксембург; Белгија; Словачка; Италија и Мађарска).

Националне институције

- Министарство рада и социјалне политике, Сектор За тржиште рада - институционално одговорно тело за упућивање - **Контакт:**
 - Адреса: Даме Груев бр. 14, 1000 Скопље, Северна Македонија;
 - Интернет страница: <http://www.mtsp.gov.mk/pocetna.aspx>
- Агенција за запошљавање - задужена за радне дозволе за странце - **Контакт:**
 - Адреса: Васил Гјоргов бр.43, 1000 Скопље, Северна Македонија;
 - Интернет страница: <http://av.gov.mk/pocetna.aspx>
- Министарство унутрашњих послова задужено за привремене и трајне боравишне дозволе - **Контакт:**
 - Адреса: Димче Мирчев бр. 9, 1000 Скопље, Северна Македонија;
 - Интернет страница: <https://mvr.gov.mk/default>
- Инспекторат за рад - Иакође је тело задужено за процедуре жалби за упућене раднике **Контакт:**
 - Адреса: Булевар партизански одреди бр. 48А, 1000 Скопље, Северна Македонија
 - Интернет страница: <http://dit.gov.mk/>

Социјални партнери

- Савез синдиката Македоније. Самостална организација, независна од владе, послодаваца, политичких партија и других организација и институција - **Контакт:**
 - Адреса: Е12та Македонска Ударна Бригада 2а, 1000 Скопље, Северна Македонија
 - Интернет страница: <http://www.ssm.org.mk/mk>

¹¹ достапан на: http://mtsp.gov.mk/WBStorage/Files/zakon_upatuvanje_sezonski.pdf

7. СРБИЈА

Тренутно стање

Упућивање у Србију: не

Упућивање из Србије: да

Упућивање из Србије: да

У које земље се могу упутити радници из Србије: Немачка

Законодавни оквир

Списак националних закона

- Закон о условима за упућивање запослених на привремени рад у иностранство и њиховој заштити (2016).
- Директива о упућивању радника још увек није на снази у Републици Србији.

Билатерални споразуми који омогућавају упућивање

- Билатерални споразум о упућивању српских радника са Немачком.
- Билатерални споразуми о привременом запошљавању српских грађана у иностранству и странаца у Србији, закључени са Словачком, Словенијом као и са Босном и Херцеговином и Белорусијом (у току су преговори са Малтом).
- Меморандум о сарадњи у области запошљавања између Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Републике Србије и Министарства за националну економију Мађарске
- Билатерални споразуми о координацији социјалне сигурности закључени са 19 држава чланица Европске уније (Аустрија, Кипар, Словачка, Велика Британија, Луксембург, Француска, Мађарска, Данска, Бугарска, Чешка Република, Италија, Немачка, Шведска, Словенија, Холандија, Пољска, Белгија, Румунија и Хрватска), плус Норвешка и Швајцарска.
- Споразуми о европској карти социјалног осигурања потписани са 9 држава чланица Европске уније
- Споразуми о електронској размени података из области пензијског и инвалидског осигурања спроводе се са бившим републикама Југославије.

Националне институције

- **МРЗБСП** - Министарство одговорно за примену политике рада и запошљавања – Контакт: <https://www.minrzs.gov.rs/sr>
- **Национална служба за запошљавање** - модерна јавна служба која пружа услуге незапосленим лицима и послодавцима у Републици Србији.
Контакт: <http://www.nsz.gov.rs/live/trazite-posao/svi-poslovi>
- **Агенције за запошљавање** - Регистар агенција за запошљавање
<https://www.minrzs.gov.rs/sr/registri/sektor-za-rad-i-zaposljavanje>

Социјални партнери

- **Савез самосталних синдиката Србије** - има два текућа пројекта који се тичу упућивања, а који се спроводе у сарадњи МРЗБСП, уније послодаваца, синдиката и комора
<https://www.sindikatsr.rs/index.html>
- **Уједињени грански синдикати НЕЗАВИСНОСТ (УГС „Независност“)** - грегипрезентативни синдикат, члан Социјално-економског савета Републике Србије - <https://nezavisnost.org/>

КОНТАКТ

Координатор пројекта: **Сонила Данај** (European Centre for Social Welfare Policy and Research)
danaj@euro.centre.org
<https://www.euro.centre.org/projects/detail/1673>

Координатор на локалном нивоу: **Данка Чанчаревић** (Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања)
danka.cancarevic@minrzs.gov.rs

Креирање овог документа финансијски је подржала Европска унија кроз Програм за запошљавање и социјалне иновације "ЕаSI" (2014-2020).

Више информација на интернет страници: <http://ec.europa.eu/social/easi>

Информације садржане у овој публикацији не морају да одражавају званичан став Европске комисије.